

Фестиваль «Відкрита ніч» нарешті став справді відкритим не тільки для обраної публіки на Андріївському узвозі, а й для широкого загалу. Це стало можливим завдяки акції «Нове кіно України», яку Головне управління культури і культурної спадщини Київської держадміністрації організувало до Дня незалежності. Завдяки цій безпрецедентній акції українські фільми нарешті змогли потрапити на широкий екран, а глядачі отримали можливість, сидячи в зручних кріслах кінотеатрів, подивитися вітчизняне кіно з якісними звуком та зображенням. Як зазначив начальник ГУК Олександр Биструшкін, метою акції було наблизити українське кіно до глядача, тому кінопокази проходили в усіх муніципальних кінотеатрах Києва, і не тільки в центральних, а й у кінозалах на околицях («Жовтень», «Київ», «Дружба», «Орбіта», «Київська Русь», «Лейпциг», «Флоренція»), які добровільно погодилися взяти участь в акції.

ПОБАЧЕННЯ З ГЛЯДАЧЕМ

«ВІДКРИТА НІЧ» У КІНОТЕАТРАХ

Анна Косенко

Цікаво було: які ж фільми з багатогодинної програми організатори фестивалю відберуть для показу? Адже це одна з перших зустрічей звичайного, не пов'язаного з кіно глядача з фільмами «Відкритої ночі», і від успішності цього «побачення» значною мірою залежить подальший інтерес публіки до молодого українського кіно. Організатори показів вирішили обрати безпрограшний варіант — анімація та найкраще за останні роки ігрове кіно. Приємно, що в колекції «Відкритої ночі» вже зібралася низка якісних ігрових стрічок, свого роду портфоліо фестивалю, яке не соромно показати вимогливій публіці. Для показів відібрали, зокрема, «Гуньку» Олена Маришкіної й «Трагічне кохання до зрадливої Нуськи» Тараса Ткаченка. З-поміж різної фестивальної продукції ці роботи вирізняє вміння режисерів працювати зі сценарієм, вибудовувати сюжети, які можуть зачепити глядача. Очевидно, що в кіно, особливо молодому, псевдофілософія, яку так любляють амбіційні дебютанти, програє гарно розказаній історії. До того ж, обидва фільми знято вправними операторами на якісну кіноплівку.

Симптоматично, що першою в програмі йшла ігрова стрічка «Прощавай» (Роман Бровко), знята по гарячих слідах Помаранчевої революції. Тема фільму аж надто популярна останніх півроку — історія кохання на тлі жовто-гарячого Майдану. (Цікаво, чи нещодавня зміна клімату в українському політикумі не відбила у режисерів і продюсерів бажання фільмувати історію «помаранчевого» кохання?). Сюжетна канва стрічки «Прощавай» не поступається голлівудським своєю передбачуваністю, а сама робота навряд чи зможе змагатись за якістю зображення і зірковістю кіногрупи з мелодрамами від «фабрики снів». Проте наш молодий режисер має в руці кілька козирів, перш за все, це чудові документальні кадри з наметового містечка, де знято не оплачену роботу статистів, а моло-

■ Кадр з фільму «Прощавай». Студентська робота. Режисер Роман Бровко

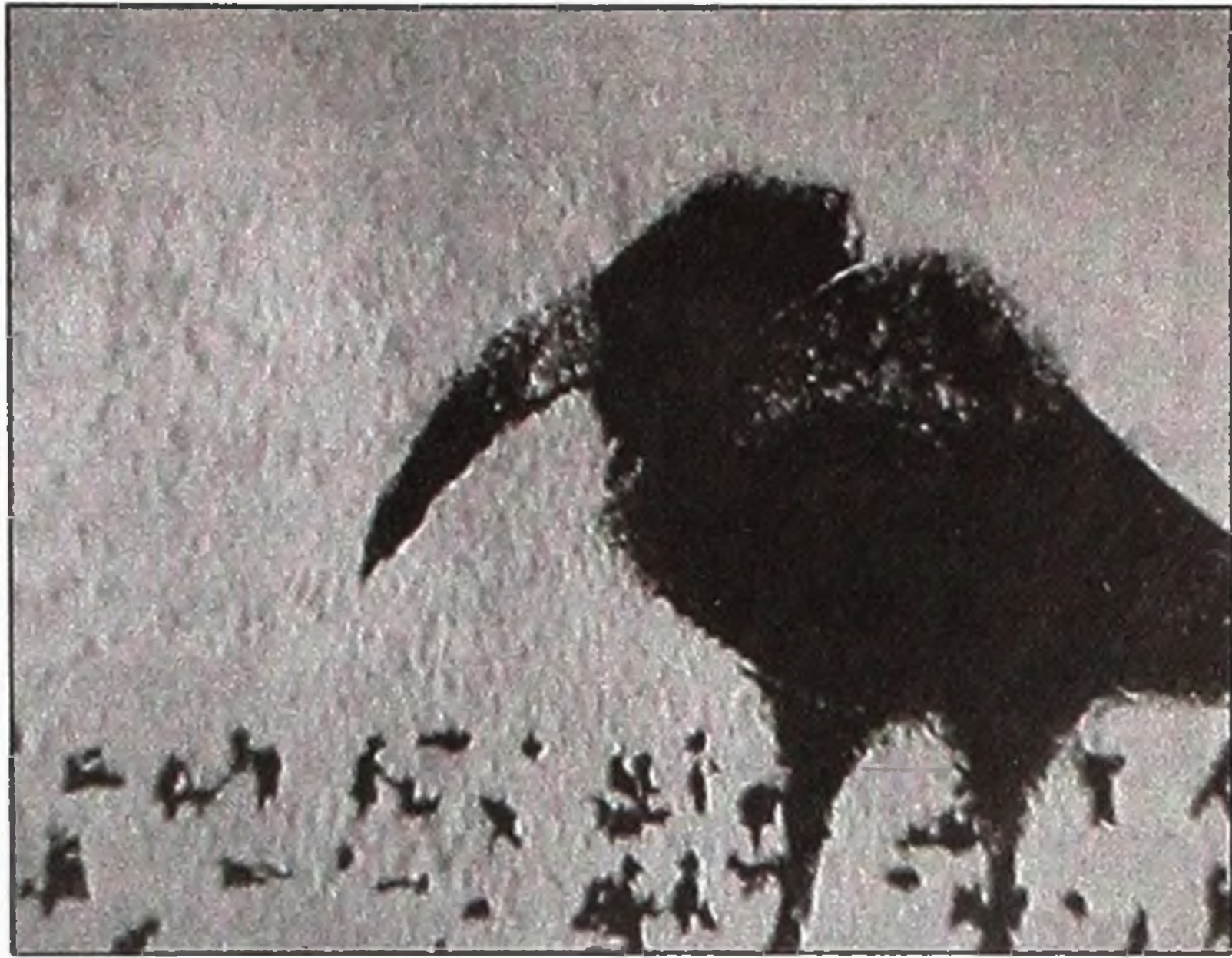
дих людей з очима, що палають надією та захопленням.

Не менш захопленим є персонаж короткометражного фільму Д. Роднянського «Вчитель співу» (єдина документальна стрічка в програмі цих показів «Відкритої ночі»). Головний герой — майстер проводити репетиції з канарейками, знає всі колінця, що виспівують ці пташки і яким їх можна навчити, а деякі з колінець і сам вправно імітує. Цінність стрічки в тому, що режисерові вдалося знайти колоритну особистість, яка може зацікавити

глядача. Режисерові не довелося думати, як створити експресивне зображення і які звукові ефекти підібрати — про це потурбувалися самі герої. Напевно, такою і має бути роль режисера документального кіно — знайти щось незвичне й зуміти показати його, скромно залишаючи свої особисті рефлексії та інтерпретації за кадром.

Цього не можна сказати про анімацію, де авторська форма виконання не менш (а часто навіть більш) важлива, ніж зміст. Анімація склала близько половини представлених робіт і викликала найбільше позитивних вражень у глядачів. Публіка раз по раз вибухала сміхом, переглядаючи вже майже класичний «Йшов трамвай №9» Степана Ковалю або фільм молодої режисерки Оксана Черненко «Пога на прикмета», побудований на «гегах» та іронічно-абсурдистських повторях. Дуже тепло глядачі сприймали останню роботу Євгена Сивоконя «Засипле сніг дороги». Фільм зроблено в складній техніці — режисер висипав картинки, які потім стали кадрами мультфільму, з кольорового піску. Попередня робота Євгена Сивоконя «Компроміс» була виконана в такій же техніці, але там було лише два кольори й абстрактний малюнок. А в останній роботі автор звернувся до майже експресіоністських образів, які змінюють один одного, як потік снів, дрімотливих спогадів. Порушити цю зміну образів здається так сам просто,

як вітрові розкидати піщинки, з яких зроблено цей фільм. Стрічка Анатолія Лавренишина «Next», учня Євгена Сивоконя, мало в чому повторює роботу свого вчителя, хіба що в такому ж вдалому поєднанні форми і змісту. Чітке, майже графічне зображення іронічно розкриває маленький парадокс людської психіки, без зайвих повчань, розмірковувань і пояснень. Недарма українська анімація останнім часом викликає інтерес у публіки, адже все частіше створюються хороші, неординарні роботи. Фільми «Відкритої ночі» демонструвалися в кількох кінотеатрах, зали були, хоч і не вщерт, але заповнені. Це ще важко назвати справжнім кінопрока-

том, бо акція не була комерційною (квитки продавалися за мінімальними цінами), та й відбувалася вона тільки в столичних кінотеатрах і лише протягом кількох тижнів.

Проте акція довела, що прокат вітчизняного кіно в Україні не є хворою фантазією кількох кіноманів, а має цілком реальну перспективу. Нашим режисерам є що показати, а глядачі хочуть дивитися вітчизняне кіно й готові платити за таку можливість.

■ Кадр з фільму «Засипле сніг дороги»
Режисер Євген Сивокінь.
«Українафільм». 2005

З 25 по 30 вересня у Києві проходив V Міжнародний фестиваль акторів кіно «Стожари». Найкоротшою характеристикою цього річного заходу можна вважати нерівність — невідповідність між тим, як організатори фестиваль позиціонують, і тим, чим він є насправді. На одному полюсі — помпезне відкриття в стилі гумористичного шоу (на кшталт російського «Аншлагу»), участь «зірок» екс-всесоюзного масштабу (таких, як М. Джигурда та О. Панкратов-Чорний), добре видруковані та малодоступні запрошення; на іншому — неналежна організація, постійні трансформації програми, нарікання директора фестивалю Ніни Ільїної на те, що «не вистачило декількох сотень євро» на придбання того чи того пристойного конкурсного фільму. Але попри всі (до речі, показові) проколи, той, хто все-таки потрапив на перегляди, зміг побачити декілька цікавих стрічок.

ПАРАДОКСИ ІДЕНТИФІКАЦІЇ

Ольга Папаш

Перш за все згадаємо дуже якісну позаконкурсну роботу Станіслава Говорухіна, прем'єра якої відбулася на відкритті «Стожар». Цей фільм, знятий за однойменною повістю Володимира Дудинцева «Не хлібом єдиним», чітко витримано у стилістиці, яку можна умовно охарактеризувати як «радянське ретро». Літературне першоджерело, як розповів на відкритті Говорухін, з'явилося у 50-ті, було надруковане під час «відлиги», але досить скоро потрапило під заборону. Цікаво, що ідеологічна наївність повісті повністю збережена у фільмі. У центрі сюжету — мелодраматичне кохання молодої генеральської дружини та ідеаліста-винахідника, яке розгортається на тлі важкого радянського життя кінця 40-х — початку 50-х. Спочатку ми бачимо благополучну родину високого державного поса-

довця: генерал Дроздов керує провінційним сталеливарним заводом, його дружина Надія Сергіївна викладає англійську в школі, її колишній колега учитель фізики Дмитро, нажаханий станом сталеливарної промисловості в країні, покидає викладання і повністю присвячує себе розробці сучасніших креслень, які б дозволили СРСР виробляти труби так само швидко і якісно, як це роблять в Європі. Проблема в тому, що справді цінний винахід блокують усі можливі бюрократичні інстанції, в тому числі генерал Дроздов. Випадково дізнавшись про розробки свого колеги і про жалюгідні побутові умови, в яких йому доводиться жити, Надія Сергіївна стає на його захист. Чоловік її не підтримує, у подружжя назріває розкол. Генерала переводять на міністерську посаду в Москву, туди